

1908 1933

A «KERESZTÉNY NŐ» ünnepi száma a Szociális Missziótársulat 25 éves jubileuma alkalmából.
XXI. évfolyam. 8—9. szám. 1933. október—november.

SOLI DEO GLORIA

A Szociális Missziótársulat negyedszázados évfordulóján visszatekintve, hálás szívvel számolunk be arról, mit Isten kegyelme általunk művelni kegyes volt.

Krónikánkat csak röviden tárjuk a nyilvánosság elé, mert ezen a néhány lapon lehetetlenség annyi év elgondolásának, fejlődésének, szenvedésének és eredményének teljes képét adni.

Hiányosan, mert feljegyzéseink a háború és forradalmak idejéről nem tökéletesek és főleg azért, mert a lelki munkát nem lehet számokba foglalni.

Szeretettel szánjuk sorainkat elsősorban kedves Munkatársainknak, akik annyi év munkájának terhét velünk hordozták, hogy most érezzék az — eredmény örömét is . . .

Jótevőinknek, kik nem szűntek meg támogatni, — most ismerjék meg sáfárkodásunkat . . .

És azoknak is, akik még nem dolgoznak a Szentlélek napszámában, hogy megismerjék és megszeressék. Igy megszeretve adjanak életükből, azaz lelkük kincseiből, idejükből, anyagijukból elhagyott testvéreiknek.

Végül azoknak, akik kapják a Lélek indítását egész életük odaadására, — hogy kövessék irányítását és induljanak hozzánk, hol állandóan «nagy az aratás, e kevés a munkás».

(Beuroni felvétel.)

A Szentlélek-kápolna ünnepies megáldása alkalmából a Szociális Misszióstársulatra és munkájára a Szentlélek Urunk áldását kéri

Budapest, 1933, október 7

Serédi Jusztinián
bíboros hercegprímás.

A MISSZIÓTÁRSULAT SZELLEME.

Tanítani és lelkileg gyógyítani csak az tud, aki maga sem tudatlan vagy beteg lélek; a szociális missziós hivatáshoz tehát legalább is a lelki tanulásra és gyógyulásra való vágy és erős akarat szükséges.

Azért szem előtt tartjuk, hogyha értékes szociális munkát akarunk végezni és végeztetni, a külső tevékenységet mindenkor a legbensőbb lelkiséggel kezdjük.

Azt írja Foerster a «Christentum und Klassenkampf» című könyvében, hogy a legnagyobb szociális cselekedetek oly keresztény, oly bensőséges jellegűek, hogy legtöbbször csak Istennek van róluk tudomása és ha valami elárulja őket, úgy leginkább a szem ragyogása az . . .

A kereszténységnek csodálatos a methodusa a társadalmi betegségek kezelésében. «Keressétek először Isten országát: a többi hozzáadatik nektek.» Ezt mondja nekünk.

Azért mindenekelőtt a saját akaratunkkal kell saját lelkünkön dolgozni, hogy ott minden Isten akarata szerint legyen átalakítva, elrendezve. Egész lélekkel bele kell tehát mennünk ebbe az irányzatba és a tőlünk kitelhető legmesszebbmenő figyelemben részesítenünk azokat is, akik velünk akarnak dolgozni.

Ragaszkodjunk mindig «változatlanul» az Úr Jézushoz, akkor ellenállhatatlanul vonzunk majd távolállókat is. Vittorino da Feltre örökké szép mondása — hogy az ember sikereinek titka a saját megszentelésében rejlik — lesz majd a mi bölcseségünk is, melyet nem szóval hirdetünk, hanem gyakorlatilag kiváltunk.

Ha visszapillantok létünk első két decenniumára és arra a fejlődésre, mellyel a jó Isten megáldotta törekvéseinket: világosan látom, hogy haladásunkat főleg annak köszönhetjük, hogy a Szentírás figyelmeztetését, hogy «Egy a szükséges» hűen iparkodtunk követni.

A mi szellemünk, methodusunk a lélekmentésben, a lélek nevelésében kezdettől fogva az «ora et labora» volt. Ez a vezérgondolat úgy vonul át összes intézményeinken és munkáinkon, mint egy-egy zenei «Leitmotiv» Wagner összes alkotásain. Ez cseng ki a bel- és kültagok lelkéből, ez házainkból, az országos szövetségünkből. Ezt adjuk saját lelkünkön át mindenkinek és mindenünnen.

Csakis ebben a szellemben és irányzatban látom a mostani égető problémák megoldását. Ez a régi «ora et labora», mely modern nyelvre lefordítva így hangzik: liturgia és szociális munka, ez a kettő mentheti meg egyedül a társadalmakat.

Farkas Edith S. M.

A MUNKATÁRSAK LELKI KÖZÖSSÉGE.

Egy neves német misztikusnak szava szerint: «az ember az Istenről természet szerint seholsem bizonyosodik meg annyira, mint jó emberek társaságában», más szóval: az Isten természetes bizonyítása az a meleg érzés, melyet az ember igazán jó embertől vesz. Meglehet, hogy némelyiket meglepi ez a merész kijelentés: nekem azonban alkalmul szolgál, hogy rámutassak arra, mit nyujtsunk egymásnak mi, kik a szociális munkában közösen dolgozunk s hogy mily lelkierőt vegyünk s merítsünk abból a közösségből, mely minket egybekapcsol.

Erre nézve azt mondom ki először, hogy megérzik rajtunk az Isten s hogy ez érzés erejében akkor fogunk másokon igazán s fáradhatatlanul segíteni, ha először is egymást szeretjük s egymás között összetartunk.

Nem állhatunk hidegen s közönyösen egymással szemben mi, kik a szeretet meleg hatalmával akarunk kiindulni a világba. Egész valónk, a mi társas természetünk arra utalnak, hogy részei legyünk az egésznek s hogy másokkal, vagyis megint csak részekkel alkossuk meg az erős egészet. — E belátásból kiindulva: szivvel-lélekkel kapcsolódunk egymáshoz és örülünk neki, ha a mi kedves munkakörünkbe állhatunk.

A mi kedves munkatársainkkal azután együtt haladni s együtt dolgozni akarunk. Haladni akarunk, mint akiknek szándékuk valahová érni s dolgozni akarunk úgy, mint akik valamit elérni, valamit elvégezni igyekszenek. Mi, akik már jóideje együtt vagyunk, tudjuk, hogy magunkat tagadnók meg s szerepünkből esnénk ki, ha komoly munka helyett az ötletszerűségnek s a műkedvelő felületességnek hódolnánk. Ez lelki betegség volna. Ellenkezőleg pedig az erős, friss, komoly és fegyelmezett munkakészség nekünk is erőt s egészséget jelent.

Igy fejlődik ki azután köztünk is az igazi barátság s hűség, a megértés és ragaszkodás! Egymást szeretni s egymással fegyelmezetten dolgozni, ez a mi programmunk.

Isteni kéz vezette az Alapító Főnöknőt, hogy ezt a munkatársi közösséget elgondolja, szervezze és formálja, hogy nevelje, természetfölötti s szociális tartalommal megtöltse. Nélküle a Szociális Missziótársulat nincs; de hogy általa van, azt az Isten tette.

Ime a jóság körforgása! Kiindul a szivből, végigárad sok lelken, hogy aztán visszaszármazzék megtisztulva s megnövekedve erőben s értékben oda, ahonnan kiindult. Aki lelket ad, mindig gazdagabb lesz s aki szeretetben dolgozik a világon, az önmagát munkálja s műveli. Kísérje e törekvéseket sok baráti megértés s az Isten áldása!

Prohászka Ottokár
(A missziós körlevelekből.)

HOGY KELETKEZETT A MISSZIÓTÁRSULAT?

Az Egyház természetfölötti immanens életerejének egyik vígasztaló bizonysága, hogy hivatása körébe eső minden szükséglet számára megteremti a megfelelő korszerű szerveket — emberek, intézmények, mozgalmak alakjában.

Az Egyházát vezető Gondviselés kezenyomát kell tehát látnunk abban is, amit ma a társadalmi összetartozás átérzésének és az összes társadalmi kérdések intézményes megoldását sürgető erjedésnek delelőjén kifejt az Egyháznak örökké termékeny talaján imponáló programmal, immár igazolt életrevalósággal, tiszteletreméltó eredményekkel a Szociális Missziótársulat.

Hogy miért éppen egy nő lelkében született meg az a gondolat, hogy nőket kell hivatásszerűen az Egyház nagy tradícióinak oltalma és vezetése mellett beállítani a társadalmi problémák megoldásának szolgálatába — csábító kérdés a történet rejtettebb összefüggéseit kutató elme számára, de itt nem kerülhet vizsgálat alá. Azt azonban meg fogja engedni mindenki, aki átélt valamit korunk szociális kérdésének súlyosságából és keménységeiből, hogy egy emberibb és keresztényibb társadalom létrehozásában és a fenyegető nagy társadalmi katasztrófák hatékony elhárításának munkájában ugyancsak elkel az a szellem, mely a leánytestvér, hitves és anya kereszténnyé eszményített és társadalmivá tágított vonásaiból alkot és áraszt igaz nőiességet.

Ez a Szociális Missziótársulat tapasztalatfölötti — mondjuk — égi genezise.

Hogyan született meg a tapasztalati valóságban?

A Társulat Farkas Edith legsajátabb műve. Nem elméleti fontolgatások vagy számítások eredménye, hanem az életszükségletek konkrét átélésének szülötte. A «legnagyobb életművészeknek», a szenteknek példáján nevelt érzékkel látott meg hazánkban bizonyos rejtettebb társadalmi bajokat és magasabbra hivatott nőket jellemző elszántsággal, egyben azonban külföldi nagy mintákon mélyített módszerekkel fogott hozzá a bajok enyhítéséhez.

Gyakorlati tevékenység közepett megérlelődött benne a döntő tapasztalat: a társadalmi helyzet miatt veszélyeztetettek gondozása oly komoly és nehéz feladat, hogy nem bízható kizárólag még oly tiszteletreméltó dilettantizmusra, hanem a vallástól megszentelt egész élethivatást kíván: a katholikus nőmozgalom hatékony irányítása pedig nemcsak szakképzett, hanem állandó és fönntartás nélkül rendelkezésre álló vezérkart tesz szükségessé. És így Farkas Edith a Nővédő Egyesület és a Patronázs Egyesület átmeneti formáin keresztül végre megtalálta eszméjének szervét: az evangéliumi tanácsok alapján, oltalom és támogatás alatt a világba kimerészkedő hivatásos pártfogó és a nőkérdést életrevaló pedagógiával megmarkoló testvérek közösségét: a Szociális Missziótársulatot.

Azóta tavasza van az ifjú vetésnek: e Társulat tagjait megszenteli és nagy belső és külső] tettekre képesíti új nagy hivatásának teljes átélése. A Társulatnak pedig külön értéket és hivatottságot ad az a fölséges plaszticitás, amely régi szentség energiájával új feladatokat érez meg és új módszereket alakít ki a kor szükségletei közepett.

Schütz Antal dr.

ISTENI EMBERSZERETET.

Két szó egymásmellé kívánkozik, bármennyire törekszenek is, különösen ma, azokat egymástól elválasztani. A szociális gondolat, amint azt az agitáció forgatja, illetve kiforgatja, csak a földi érdekeket látja. Azt mondja, az ember sorsát javítani törekszik s e nemes cél érdekében a legfőbb emberi boldogságról megfeledkezik. Az evangélium lapjairól nyerjük a tanítást, hogy igazi emberszeretet istenszeretet nélkül nem képzelhető. Csak aki embertársát Istenért szereti, akinek képe tükröződik a felebarát lelkében, az gondol a szociális tevékenységre úgy, hogy az minden emberi érdeket ki tudjon elégíteni.

A Szociális Missziótársulat e két-egy gondolat jegyében indult el útján 25 év előtt. Kereste a szegény embert, az elhagyott gyermeket, a betegséggel és gazdasági mostohasággal küzködő szerencsétlent, de nemcsak azért a darab kenyérért, vagy szerény ruháért és hajlékért, amelyet neki juttatott, hanem az igazán irgalmas szamaritánusnak a szellemében, ki az egész emberről, tehát nemcsak a földnek, hanem Istennek emberéről is kíván gondoskodni. Az a megszámlálhatatlan sok apró jótett, vígasztaló szó és lelket újra felemelő bátorítás, melyet a Társulat hivatásos és pártoló tagjai 25 év folyamán az emberszeretet oltárán áldozatul bemutattak, mind azt célozta, hogy az emberben necsak az állat vagy gép nyerjen védelmet, hanem mindenekfelett emberméltósága és emberöntudata álljon helyre, vagy gazdagodjék az Isten által sugallt és az Isten Fia által példában bemutatott keresztény felebaráti szeretet gyakorlásában.

Ezt a szellemet kellene megtanulni mindazoknak, akik a világot javítani és boldogítani akarják. A súlyosbodó gazdasági nyomor és katasztrófálissá fajult világválságban csak azt látják meg legtöbben, ami hozzánk legközelebb esik, kezünkkel elérhető és lemérhető. Pedig éppen ebben van a baj oka. Míg nem gondoznak mást, mint gépet, vagy civilizált állatot ember helyett, addig — hiába — csak gépet vagy állatot fognak nagyra nevelni s a gép és állat élete az ember lelke vágyát nem fogja kielégíteni. Szociális missziót kell végezni, szent tevékenységet kell teljesíteni, az Istent kell a földön keresni s az emberi törekvésekben, örömökben és fájdalmakban egyaránt az Ő szellemét kell megújítani, akkor a megelégedés is nagyobb, tehát a kenyér is több lesz s a fájdalom is tűrhetőbb, mert a leggyógyítóbb balzsam által enyhített lesz, de enélkül csak izgalom, követelés és lázadás fog szociális munkaként jelentkezni s a világ békéjét és rendjét állandóan veszélyeztetni.

A Szociális Missziótársulat haladjon útján, félretéve minden más tekintetet, mely nem az isteni emberszeretet ügyét szolgálja s a könnyek, melyeket felszárít, nem tűnnek el nyomtalanul, hanem ragyogó gyöngyökké változnak, melyek az örökkévalóságban Isten közelében fogják ékesíteni azokat, akik e földi nyomorúság közé tudták varázsolni a végtelen isteni jóságot.

Glattfelder Gyula dr.

MODERN IGE A MODERN TÁRSADALOMBAN.

A haldokló XIX. század nagyon élénken foglalkozott a társadalmi igazság kérdéseivel s a katholikus Egyház XIII. Leó vezérlete alatt vezetett e téren; ez a szellem eredményezte Magyarországon a Szociális Missziótársulatot is. Nem volt elég a szeretetnek felfogása, bár szent Pál annyira mindenek koronájaként dicsőíti a szeretetet, mégis az igazságot tüzetesebben kellett kutatni a társadalmi és gazdasági életben; ehhez sajátságos lélek és műveltség kell, ezt adta a Szociális Missziótársulat.

A Szociális Missziótársulat alkalmazkodni akart a kor szükségleteihez. Új szellem nyilvánulásaival lépett be az életbe, műveltséget, szeretetet, jámborságot akart, de mindenek előtt a tárgy ismeretét, a társadalom összetételeinek, nyomorúságainak, igazságtalanságainak ismeretét, hogy azután az eucharisztikus lélek energiájával segítségére siessen. A műveltebb nemzedéket akarta mozgatni és bátorítani. Nyomorenyhítésével mindig kutató, szakszerű, a földön maradt, hogy el ne vétse a valóságot, hogy sötétbe ne lépjen. Oly nehéz a valóban szociális cselekedet, ezt mindig meg kell előznie a szociális tudásnak. És ha a Szociális Missziótársulat a női lélek finomságával tette meg a maga kutatásait, nem ijedt meg a rideg és kevésbbé érdekes szakszerűségtől. Befolyásolni akarta a tehetséges és képes köröket, hogy ne nézzék hivalkodva, gyümölcstelenül az egész napot. Ez a modern ige a modern társadalomban.

Minden az Isten áldásától függ. Amint minden evangéliumi igaz gondolatnak, cselekedetnek a kegyelemből kell születnie, úgy minden igaz cselekedetnek az alázatban, szerénységben s az Isten csendjében kell folytatódnia. Lehetőség szerint kevés legyen az emberi s uralkodjon, hatalmasodjék el az isteni. A legfényesebb szellemek egyike, Prohászka püspök dédelgette a Szociális Missziótársulatot, az ő mindenkori könyörgése az Istennél valószínűleg nem marad el. De ez sem a legdöntőbb, a legdöntőbb mindig, hogy az Isten tetszése a megfelelő élet jutalmaként ott legyen a művön.

A jövőt az Isten tudja. A szociális tevékenységre nehéz idők következnek, de a valódi virágzást, az egyszerűséget, alázatosságot, a rejtett szeretetet nem hervaszthatja el semmi őszi fagy. A magyar társadalomnak szüksége van a képzett társadalmi vezetőkre. Ez a vezetés többé nem szorul a kezdetleges vezetés általános szólamaira, szakszerű, tárgyilagos megállapításokra és tettekre van szükség. A részleteket kell minél jobban kidolgozni. A szeretetre mindig szükség lesz. A szeretet mindig fenséges királynő lesz, mint Szent Pál a korintusiakhoz írt levelében megénekelte, társadalmi igazságtalanságokat is mindig ki kell egyenlíteni, mindig újabb és újabb, okos és indokolt felfogással kell jönni. Új a világ, új emberek, új szellem és ihlet kell. A földet el nem hagyjuk, de törekvéseinkkel s reményeinkkel az égben járunk.

Dr. Ernszt Sándor.

KÜLTAGSÁG.

Mi, akik boldogan viseljük szívünk felett a kék vagy zöld kis keresztet — kültagságunk drága jelvényét — nem tudunk eléggé hálásak lenni az Úrnak, hogy a Szociális Missziótársulat kültagságának létesítésére ihlette alapítóját: Farkas Edithet.

Jártában-keltében nagyon sok női lélekkel találkozott ő, kik családi körülményeik miatt nem lehettek nővérek. Ezeknek részt akart juttatni a nővérek nagy boldogságából, lelki békéjéből, amely fegyelmezett lelkiélet és krisztusi munka nyomán kelt.

Sok szociális tennivaló kért munkást, sok elhagyott lélek sírt gondozás után, itt a hit olajával felkent s az együttérző szeretet melegét sugárzó önzetlen lélekre volt szükség.

Mindezek egybevetésével alakult ki szeretett Alapítónk lelkében a kültagság fogalma s a Kültagság intézménye.

Kültag, aki, bár kint a világban él, családja körében, de aki élő tagja akar lenni Egyházának, aki a lelkiélet és felebaráti szeretet naponkinti gyakorlásával vallja magát Krisztus Urunk tanítványának, kültag, kinek szociálisan érző meleg szíve együtt dobban a szenvedővel, az elhagyott beteggel, a fogollyal, az árvával, a tehetetlen öreggel s kinek szociális képzettsége megtalálja a megfelelő megoldást, kültag, aki mindezen munkájában a lelki és szellemi irányítást a Szociális Missziótársulattól várja és — kapja. Így az Úr szőlőjében dolgozva — munka közben — alakul ki a legszebb, legnemesebb érdekközösség a Kültag és a Társulat között.

Így munkálkodva, lassan kialakul és búg a lelkünkben az «Egy a szükséges» és «Légy a föld sava s a világ világossága!»

Amidőn szeretett Társulatunk visszatekint 25 éves munkájára, mi, Kültagság is, boldogan jelentkezünk, hogy mi is kis részei vagyunk a nagy egésznek és hálát adva . . . elmélkedünk! . . .

A Szociális Missziótársulat minden buzgó munkatársa, ki a közös lelkivezetés által még szorosabb kapcsolatot óhajt létesíteni a Társulattal, kérheti a kültagságba való felvételét, az Alapító Főnöknőhöz intézett kérvényben.

A kültagok havonkint egyszer hivatásszerű oktatásban részesülnek az Alapító Főnöknőtől és dr. Marcell Mihály egyetemi tanártól, a kültagság jelenlegi lelki igazgatójától.

Boldogok vagyunk, hogy úgy az ezen, mint a havi konferenciákon való részvétel is kötelező, melyet égbe szállott első nagy Mesterünk, b. e. Ottokár Püspök-atyánknak éveken át minden hó 20-án tartott örök értékű és lelkünkben élő tanításának «emlékórájaként» Egyházunk egy neves hitszónoka tart.

Kedélyes és komoly összejövetelünkön átéljük a nekünk oly kedves szentírási szót:

«Jó a testvéreknek együtt lenniök».

Kasics Gitta,
a kültagság vezetésével megbizott orsz. alelnök, székesfővárosi bizottsági tag.

Farrasheff S.A.

Mi a Szociális Missziótársulat?

Hivatásos szociális munkások egyházi és társadalmi szervezete.

a) *Egyházi*, mert beltagjai: a missziósnővérek szerzetesszabályhoz kötött közös életet élnek, örök fogadalommal áldozzák életüket önmegszentelődésüknek és a felebaráti szeretet munkájának.

b) *Társadalmi*, mert a nővéreken kívül vannak *világi* tagjai is, kik a nővérek irányítása mellett Budapesten és vidéken a Társulat intézményein kívül végeznek missziós munkát az *Országos Szervezetben*, mely belügyminiszteri engedély alapján működő világi egyesülés.

Mit akar a Missziótársulat?

Szolgálatára lenni:

a) *az Egyháznak* liturgikus apostolkodás és megszervezett szociális-karitativ missziós munka által;

b) *a társadalomnak*, mert egyes rétegeit közelebb hozza egymáshoz az által, hogy 1. az intelligencia körében a lelki életet mélyíti, a szociális érzéket felkelti és őket szociális munkára neveli; 2. a nyomorgók, lejtőre kerültek sorsát enyhíti.

Mily eszközökkel akarja célját szolgálni?

1. Tagjainak tervszerű kiképzése és nevelése által:

(Beltagság, kültagság, országos szervezeti tagság; liturgikus apostolság, lelkigyakorlatok, Szociális Iskola, Szociális Kollegium, szaktanfolyamok, kurzusok).

2. Intézmények létesítése által:

(Missziósházak, Settlementek, Árvaházak, Napközi Otthonok, Nővédelmi Hivatalok, Gazdasági-Háztartási Nőiskola, Népgondozók, Népkonyhák, Foglalkoztatók).

3. Szervező munkával:

Az Országos Szervezet Központjából irányított helyi szervezetei útján (Szakosztályok, különböző akciók, propaganda).

4. Irodalmi munkássággal:

(A liturgia és a szociális missziós munka körébe eső eredeti és fordított művek terjesztése, valamint hivatalos lapja: «Keresztény Nő» kiadása által).

Beltagság.

Missziósnővér olyan katholikus nő lehet, kinek szerzetesi életre hivatása és rátermettsége van: aki megfelelő képzettséggel bír és különös hivatást érez arra, hogy Isten országát a Szociális Missziótársulatban szolgálja.

A Társulat egyházilag jóváhagyott «Congregatio Religiosa», melynek célja a lelkek szolgálata liturgikus és szociális misszió útján.

Ennek a célnak elérésére sajátos szervezete van, tagjai egyévi jelöltség, kétéves noviciátus és a Szociális Iskola elvégzése után egyszerű, majd örök fogadalommal kötelezik magukat arra, hogy a Társulat célkitűzésével dolgoznak az Úr szőlőjében.

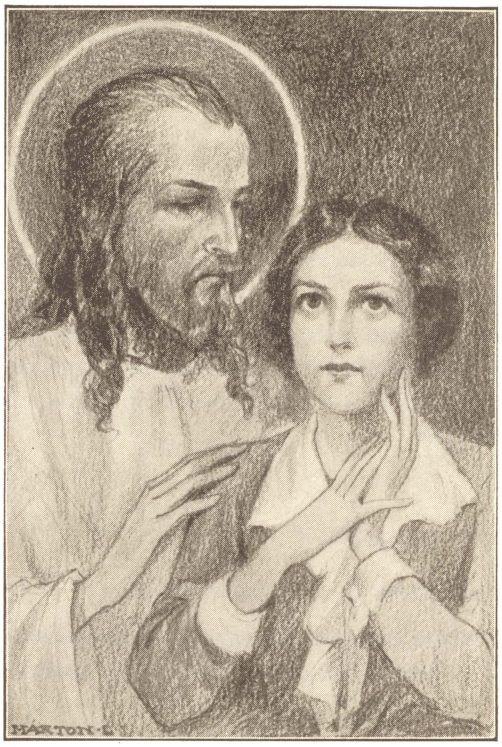

A Mester hív...

Kültagság.

A kültagok a világban élő oly nők, kik hivatásbeli kötelességeik mellett — a harmadrendek mintájára — a Missziótársulat szellemében élnek, azt támogatják és munkájában résztvesznek.

A kültagoknak külön szabályaik, előírásaik, összejöveteleik és jelvényeik vannak.

Szervezeti tagság.

Rendes tag lehet minden katholikus magyar nő, aki az évi tagsági díjat megfizeti és a missziós munkában résztvesz.

Pártolótag lehet az a keresztény nő vagy férfi, aki legalább a rendes tagsági díjat megfizeti, azonban a közös munkában nem vehet részt.

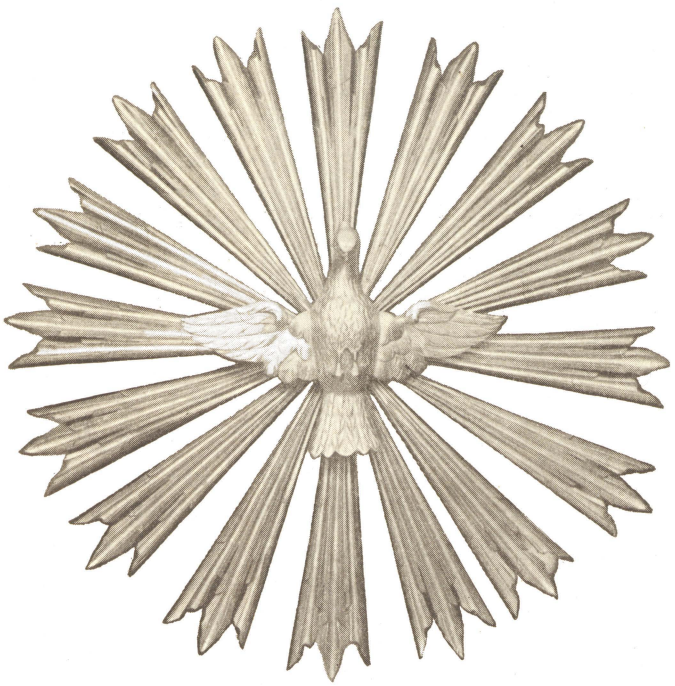

A Szociális Missziótársulat Központi Szentélyének oltárán levő Szentlélek szimbóluma, mely 25 év óta van a Társulat birtokában.

A TÁRSULAT TÖRTÉNETE.

Farkas Edith már fiatal leány korában látogatja a szegényeket, betegeket s részükre adományokat gyüjt.

1902

óta munkája szélesebb kereteket ölt. Gróf Pálffy Pálné, az Országos Katholikus Nővédő Egyesület áldott emlékű alapító elnöke felismerte benne a hivatottságot és megnyerte munkatársának. Rövidesen a Nővédő Egyesület ügyvezető elnöke lesz s a Patronesszek kiképzését és a «patronázsok» megszervezését veszi kezébe. Néhány év alatt a fővárosban és vidéken 16 Leánykört (patronázst), később 20 Nővédő Egyesületet szervez.

Farkas Edith alapította a Katholikus Női Patronázs Egyesületet, a Katholikus Tisztviselőnők és Női Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetségét, a Katholikus Lányok Országos Szövetségét, a KLOSZT és az Egyetemi Hallgatónők Szent Margit Körét.

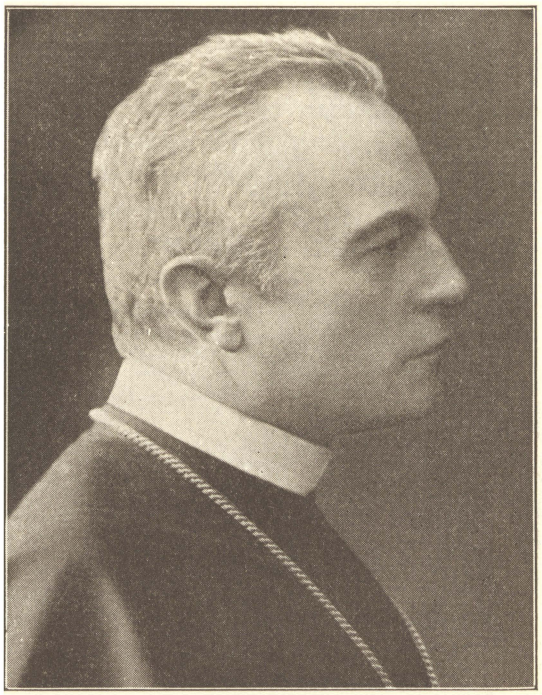

Az isteni Gondviselés különös atyai pártfogót támaszt Prohászka Ottokár esztergomi spirituális, majd székesfehérvári püspök személyében, aki felismerve a Társulat jövendő hivatását, egy életen keresztül támogatja azt lángelméjének korszakos erejével ahhoz, hogy minél jobban meggyökereztesse a magyar lelkiségben.

1906-tól 1927-ben bekövetkezett haláláig egyházmegyéjén kívül a Társulat volt legkedvesebb és legszentebb gondja, írásaival csakúgy, mint szónoki művészetével igyekezett annak életét a lelkiség legfinomabb igényei szerint elmélyíteni.

1907

Farkas Edith Pál-utca 4. sz. alatt ideiglenes otthont létesít a letartóztatott fiatal leányok részére, kik ügyük letárgyalásáig ott menedéket nyernek. Ugyancsak ez évnek végén egy nagyobb otthont nyit szintén leányok és fogházból kikerült nők részére a X. ker. Elnök-utca 11. sz. alatt.

Mivel az egyre növekvő feladat elvégzésére csak a világi munkatársak segítsége elégtelennek bizonyul, azért az Alapító Főnöknő a Társulatnak szerzetesi formát ad és így már hivatásos nővérekkel végzi további munkáját.

Itt emlékezünk meg a Társulat kegyes jótevőiről, akik az alapítónőt a Szociális Missziótársulat létrehozásában és fenntartásában támogatták, illetőleg támogatják s kikért naponta imádkozunk: Serédi Jusztinián hercegprímás őeminenciája, Horthy Miklósné őfőméltósága, gróf Almássy Dénesné, sz. Károlyi Ella grófnő, gróf Tisza István, Balogh Jenő, Vass József, Várossy Gyula érsek, Kanter Károly és Molnár János prelátusok és a krónika más helyein időrendben jelzett jótevőink.

A TÁRSULAT ALAPITÁSI ÉVE.

1908

Ebben az esztendőben lépnek be az első nővérek, akikre az Alapító Főnöknő az Elnök-utcai ház vezetését és az ott elhelyezett leányok valláserkölcsi nevelését, továbbá háztartási és ipari kiképzését bízta.

1909

Már 1908 májusában a Katholikus Nagygyűlés alkalmából b. e. Fischer Colbrie Ágoston kassai püspök az Alapító Főnöknő-

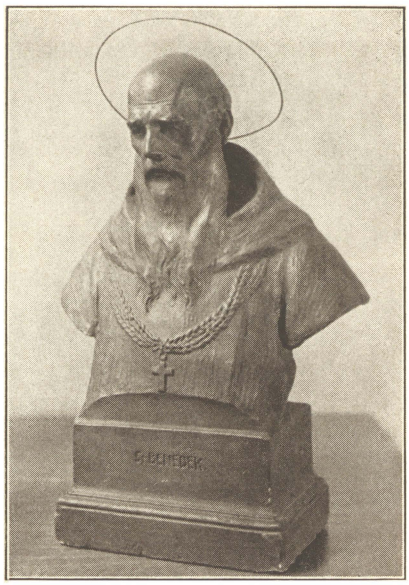

Szent Benedek szobra a Társulat Szentlélek-kápolnájában.

nek örökös használatra felajánlja anyaház és noviciátus céljaira a szikszói gróf Hunyadi-féle alapítványt, mely a Társulat bölcsője lett. Ide költözik 1909 márciusában az Elnök-utcai leány-otthon és itt nyílik meg az első No-

A szikszói Bethánia Otthon.

viciátus. Pünkösdkor teszik le az első nővérek fogadalmaikat. Az Alapítónő ekkor helyezi a Társulatot szent Benedek égi patronatusa alá.

A leányok varrás, kézimunka, tanulás közben.

Vasárnap délután a Leánykörben.

A boldogemlékű Hunyadi grófné szándékainak megfelelően a nővérek szorosan vett elfoglaltságukon kívül foglalkoznak a szikszói szegény nép gondozásával és a vasárnapi Leánykör vezetésével is.

A Szeretetházban volt: 392 fiatalkorú leány. A javulás arányszáma 80% (az átlagos 50%-kal szemben)

1909

Ez évben a Társulat elhagyott gyermekek részére is Otthont nyit, szintén Bethánia néven Biró-utca 6. sz. alatt, hol 26 gyermeket vesz gondozásba.

Ugyancsak ez évben létesül Budapesten az Átmeneti Leányotthon is, mely a Pál-utcai kis Otthon folytatása (IX., Mihálkovits-u. 16. sz.). Az intézet később az Erzsébet királyné-út 15. sz. alá kerül és Mária Mercedes Otthon néven működik 1921-ig.

A Bethánia-Szeretetház irodája, Elnök-utca. (Balra Csehál Anna, igazgatónő ; jobbra Slachta Margit titkárnő.) (L. 16. old.)

1910

Megalakul a Szociális Missziótársulat Szervezetének elnöksége és tisztikara.

1911

A Társulat fiatal fája új ágakat hajt. Budapesten, Ferenciek-tere 7. sz. alatt Nővédelmi Hivatalt rendez be, itt kap helyet a Patronázs Szakosztály, a Szeretetszövetség és az ez évben alapított Szegényügyi Bizottság.

Ugyancsak ez évben szerzi meg Alapító Főnöknő az I., Krisztina-körút 125. sz. alatti házat. Ez a ház lesz a Társulat Anyaházává. Néhány év mulva Alapító Főnöknő nagy fáradsággal és sok utánjárással megszerzi a Krisztina-körút 127. és 129. sz. telkeket és házakat is. Idehozza a Noviciátust Szikszóról, hogy a Társulat Szociális Iskoláját látogathassa. — A Kültagság intézményét is ebben az időben alapítja meg.

Megkezdődnek a Szociális Iskola tanfolyamai. (Bővebben a tanulmányi szakosztálynál 49. old.)

1912

A Társulat hivatalos lapot indít «Értesítő», majd később «Keresztény Nő» címmel. Az Alapító Főnöknő Irodalmi Bizottságot is alakít oly célból, hogy a lelkiéletben

A szikszói új iskola.

vagy szociális téren tüzetesebben tájékozódni kívánókat a külföldi művek fordításával és hazai művek kiadásával irányítsa.

A Társulat munkaköre ez évben is bővül. Igy megalakul az Óbudai Munkásnő-egylet, ahol a nővérek mint munkásnőtitkárok dolgoznak. A IX-ik kerületben Gyermekcsoport alakul a szegénysorsú gyermekek felkarolásával.

Ugyancsak ez évben bővül a budapesti Biró-utcai Bethánia Gyermekotthon is és átköltözik a Németvölgyi-út 49. sz. alá.

1913

A Társulat által fenntartott szikszói leányiskola részére az Alapító Főnöknő ez évben új épületet emeltet.

Ebben az évben veszi kezdetét Országos Szervezetünk fejlesztése is.

1914

A kor mindinkább feltörekvő áramlatai közül a «feminizmus» ellensúlyozására a Társulat programmjába vette a kath. Nőmozgalom megszervezését. Ezt szolgálja már a Szociális Iskola nyári tanfolyama is, melyen az Alapító Főnöknő előadásai a kath. Nőmozgalom öntudatosítását és szervezését hirdetik.

A Társulat munkakörét kibővíti és munkásságához szorosabban kapcsolja az ifjúsági mozgalom megszervezését is.

Hadiárva hivatal.

Közben kitör a háború.

A felgyülemlő szociális bajok fokozottabb munkára késztették mind a beltagokat, mind a munkatársakat. A Társulat nővérei Székesfehérvárott három hadikórházban, Szikszón az iskola épületében, Sarkadon pedig gróf Almássy Dénesné kisegítő kórházában nemcsak betegápolást, hanem a katonák családjainak gondozását is végzik.

A Társulat Pesten az 5 Nővédelmi Hivatallal kapcsolatban hadivarrodákat állít fel, amelyek főként hadbavonultak hozzátartozóinak nyujtanak kereseti lehetőséget.

A háború alatt megélhetésüket vesztett úrinők és özvegyek részére pedig Alkotmány-u. 14. és Döbrentey-u. 2. szám alatt a Nővédelmi Hivatalokkal kapcsolatban Otthont nyit. A főváros megbízásából 2 népkonyhát is vezet.

1915

A hadiözvegyek és -árvák támogatására megalakul a Hadiárva Szakosztály, mely a hadiárvák összeírását és gondozását tűzi ki feladatául.

Hadiárvákat a csobánkatelepi Ottokár Hadiárvaházban (1917-től) és a szikszói Bethániában (1923-tól) nevel a Társulat. A két intézetben otthont kapott: 543 árva. Tanult: Gazdasági Nőiskolában 59; Felsőbb iskolát végzett 30; Varrást (munkakönyvvel) 104 Polgári iskolát 83; Háztartásban kiképzést nyert 159.

Játszó árvák az Ottokár árvaház (Csobánkatelep) terraszán.

1916

Az oláhok erdélyi betörése, az eddigi munkakörök mellé, újabb nehéz feladatot hoz. A Társulatnak a menekültek érdekében lefolytatott széleskörű segélyakciója a Hadiözvegy és Árvaszakosztályban bonyolódik le. Állást, munkaalkalmat közvetít, a menekülés közben elmaradt gyermekeket gondozásba veszi, az elárvultakat elhelyezi, segélyeket folyósít, gyógyszereket oszt, ügyvédi tanáccsal szolgál stb.

Raktárrészlet az Erdélybe küldött szeretetadományokról.

A felszabadult Erdély kifosztott és nyomorbajutott községei részére gyüjtést kezd. A propaganda és felvilágosító előadások után gyüjtöttek gabonát, zsírt és húsfélét, ruhát, ágyneműt, bútort és különféle használati cikket 72 ezer korona értékben. A szállított adományokat erdélyi, főleg a brassói Szervezet útján kapták meg a megszállás sujtotta községek.

1917

Négy vidéki Szervezetünk: Kolozsvár, Pécs, Fogaras, Brassó Szociális Iskolát nyit. Az erdélyi nagy akció után folyt le az erdélyi Szervezetek Kongresszusa, mely az Alapító Főnöknő elnökletével Gyulafehérváron kimondotta az erdélyi Szervezetek Központjának megalakulását.

Ugyancsak ez évben Budapesten — az akkor 46 Szervezetből álló és Alapszabályokkal ellátott — Országos Szervezet hivatalosan is kimondotta megalakulását.

1918

A radikális feminizmus előretörése, a női választójogra vonatkozó törvényjavaslat benyujtása indította a Társulatot arra, hogy a nőket nemcsak nőmozgalmi, hanem — ideiglenesen — politikai alapon is megszervezze.

A csobánkai telep főépülete.

Ennek szolgálatába állítja a hivatalos lapját, a «Keresztény Nő»-t, mely 1918 márciusától kezdve kéthetenkint «Magyar Nő» címen jelenik meg.

Különböző propaganda előadásokkal, körzetekben házról-házra járva szervezi meg a nőket a Keresztény Szociális Gazdasági Pártnak. Ezzel kapcsolatosan erősen kiveszi részét a keresztény sajtómozgalomban.

Bár a Bethánia Otthon árvái Csobánkára már 1917-ben beköltöztek, mégis ez évben, 1918 október 10-én Prohászka Ottokár Püspökatyánk 60. születésnapja alkalmából van ünnepélyes megnyitása a 75—80 lélekre berendezett Ottokár Hadiárvaháznak.

A kies fekvésű gyönyörű telep megszerzésében az Alapító Főnöknőt az állam és egy nemzeti gyüjtés segítette.

A Társulat Országos Patronázs Szakosztálya a krónikában már felsorolt intézményeken kívül ez év végéig Budapest összes kerületében és 9 vidéki városban felállítja a Patronázs Szakosztályt.

1919

Kommun után van a női nagygyűlések ideje. Folytatódik a Keresztény Női Tábor megszervezése s a választási előkészületek. Bár ez a munka majdnem az egész Társulat erejét igénybe veszi, az megindított munkaköreit továbbra is gondozza.

Mind a brassói fogolytáborba szorult 12.000 főnyi székely hadosztály, mind az aradi várba internált 1500 főnyi katona számára az ottani Szervezeteink áldozatos tagjai gyüjtenek szükséges élelmet és gondoskodnak ellátásukról.

1920

A nyomorgó Budapest számára ebben az évben fejeződik be a dunántúli gyüjtés. 72 község áldozatosságából 17 vagón élelmiszer és 17.567 K jut Budapest szegényeinek.

Ez évben zajlik le Huszár Károly miniszterelnök nyomorenyhítő akciója, melyben a Társulat nagy erővel vesz részt.

Az év végén a Társulat egyik nővérét: Slachta Margitot megválasztják az I. kerület képviselőjéül.

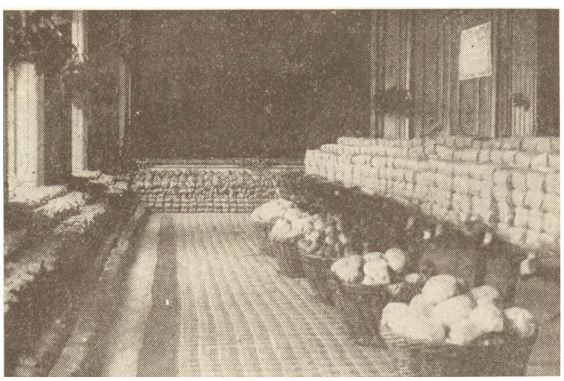

A Dunántúli szeretetadományokból raktárkészlet.

1921

A Mária Mercedes Leányotthon ekkor alakul át a kath. egyetemi hallgatónők otthonává.

A Népgondozó Szakosztály az igen mozgalmas Országos Központból külön hivatalba költözik, a Krisztina-körút 167. szám alá.

A Társulat a Krisztina-körút 127. szám alatt Missziósboltot nyit.

Ugyancsak ebben a házunkban helyezkedik el a hadivarrodákból alakult másik üzem: a Nagyasszony varroda.

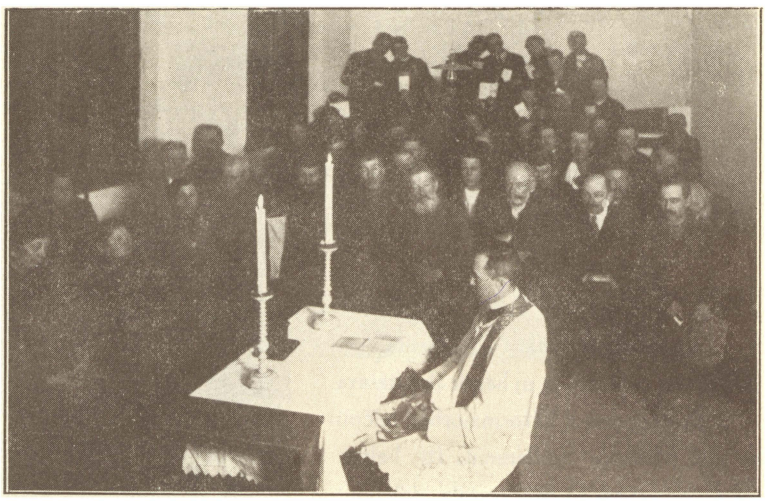

Lelkigyakorlat a Hajléktalanok Menhelyén.

1922

Ez év jún. 23. ajánlja fel az Alapító Főnöknő Jézus Szentséges Szívének a Társulatot.

Alapító Főnöknőnk J. Schrembs clevelandi püspök meghívására nővéreket küld ki Amerikába.

A Népgondozó Szakosztály a II. k. Hajléktalanok Menhelyén megkezdi misszióját.

Kép a tolonc-házmisszióról.

Missziósház. Városmajor. Az állásra várók.

1923

Az Alapító Főnöknő egymásután kap meghívást vidékről is új házak alapítására.

Budapesten a Városmajorban felépül az első Missziós Settlement. Itt helyezi el a Népgondozó Szakosztály központi hivatalát állásközvetítővel, szegényügyi raktárral stb. Itt nyílik a Napközi Otthon, sőt itt kap otthont és vezetést a Városmajori Egyházközség fiúnapközije és a Főváros inségenyhítő inségakciójának népkonyhája is.

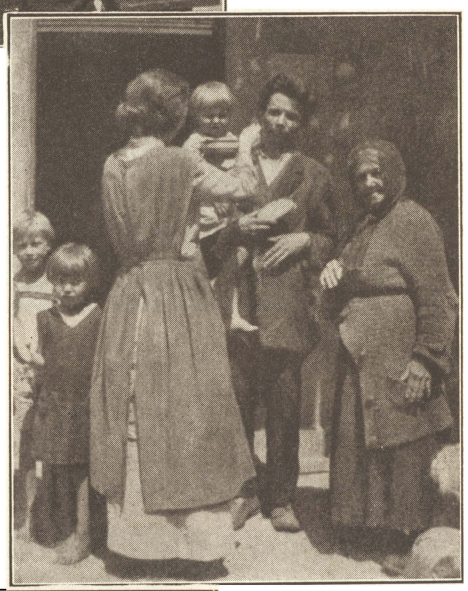

A szegények között.

A Napközi nyáron a szabadban.

1923

A szikszói Bethánia Otthon hadiárvaházzá alakul át

s a gyermekkor játékai után tanulás, majd 3 éves varró- és kézimunkatanfolyam, vagy a háztartási munkák elsajátítása után a növendékek családba és különböző pályákra helyeződnek el.

A bűnbánó lélek itt is keresi és feltalálja Megváltóját.

1923

A Fogházmisszió munkája igen jelentős fejlődéseképpen az Igazságügyminisztérium állandó bentlakást engedélyez az újonnan felépült Pestvidéki Fogházban a nővéreknek, hogy még intenzívebb munkát végezhessenek. (A munkáról bővebben a Patronázs Szakosztálynál.)

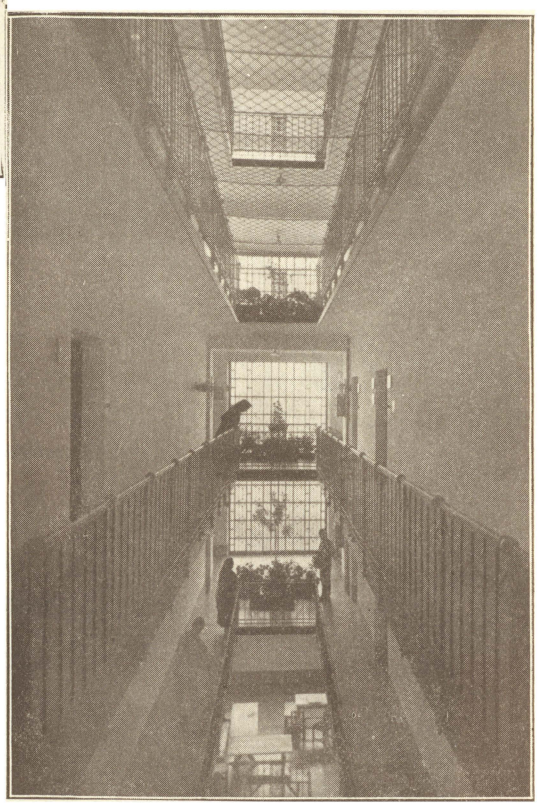

Panoptikus rész: vasárnap az énekes szentmise csarnoka . . . húsvétkor a lelkigyakorlatos elmélkedések helye . . . út a cellák és betegszobák felé . . . a lelkek országába . . . karácsonykor itt gyülekeznek a foglyok a gyertyafényben úszó fa körül . . . ünnepeken énekkarok szerepelnek . . . vasárnap d. u. ismeretterjesztő előadások terme . . .

A forradalmi idők befejeztével és a keresztény választások megtörténte után Alapító Főnöknő a Társulat nővéreit a politikai munkából kivonja. Ezért a Társulatból több tag kiválik.

Azonban az a régi mondás hogy «Praecisum rursum virescit»: megnyesve kétszeresen nő a fa, a Társulaton is beigazolódik.

1924

Az Alapító Főnöknő, gróf Károlyi Gyuláné, Ernszt Sándor, P. Biró Xav. Ferenc és a nővérek társaságában végigjárja a Főváros kerületeit, előadásaik nyomán lassú egymásutánban megalakulnak a kerületi Szervezetek és az ezeket összefogó Budapesti Szervezetek Központja.

Június 1-én utcai gyüjtést rendezünk a szociális munka fenntartására.

A Budapesti Szervezet a gyárakban kultúrtanfolyamokat is tart.

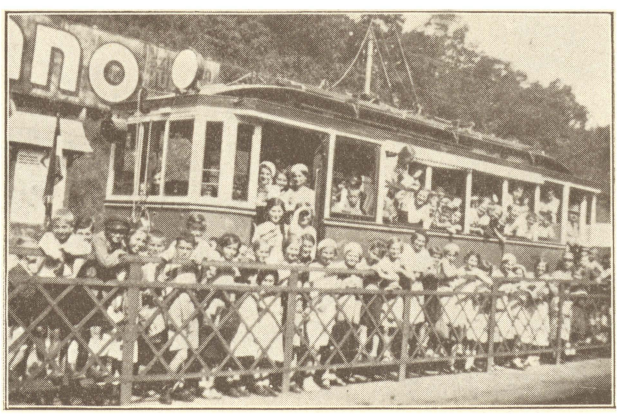

A vörös Gyermekbarátmozgalom ellensúlyozására 47 Gyermekcsoport alakul, amelyek a gyermekek foglalkoztatásán kívül nyaralás- és üdültetésről is gondoskodnak. (Bővebben l. a 45. old.)

Nyáron naponként 10—15 villamoskocsi indul vezetésünk alatt a gyermekekkel.

Nyaraló leányok Csobánkán.

1924—25

Az Ifjúsági Szakosztály országos mozgalommá szélesedik s mint ilyen, külön Ifjúsági Kongresszusokat tart. Az elsőt Lillafüreden. (Bővebben lásd az Ifjúsági Szakosztálynál a 51. old.)

A kórházmisszióban mesedélután.

Készül a ruha a tanyamissziós gyermekeknek.

Vezetői értekezlet.

Az óvodások arató-ünnepélye.

Nagymosás az óvodában.

Megalakul a Balatonboglári Misszióház községi róm. kath. kisdedóvóval, Napközi Otthonnal és a népgondozó munka minden ágával. (Bővebben a Népgondozó Szakosztálynál 47. old.)

Nyaraló ifjúság a boglári kertben.

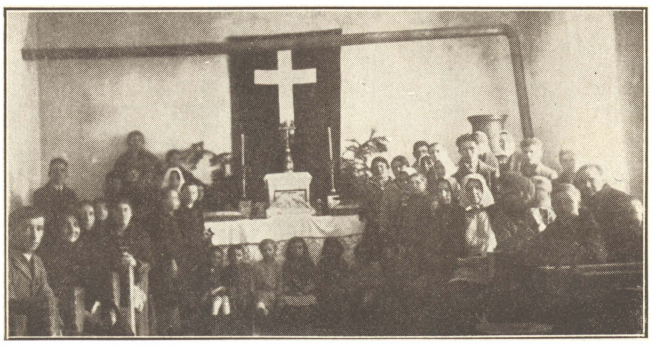

Felvétel a tanyamisszióról, nagyböjti előadás vetítettképpel, énekkel.

1926

Az Alapító Főnöknő ez évben kezdi meg Missziós Rádió Üzeneteit, melyeket minden hó első szombatján d. u. 5 órakor ad le.

Az egyház- és társadalomajándékozta téglákból felépül az új Központi Székház, melyet még ez év őszén, szeptember 16-án az Alapító Főnöknő névnapján, benedikál Prohászka Ottokár Püspökatyánk.

A központi Székház. Budapest, I., Krisztina-körút 125—127—129.

A háború óta kifejlődött kórházmissziós munka, melynek célja szegénysorsú betegek szociális gondozása, ez évben alakul át az Országos Szervezet Kórházmissziós Szakosztályává. (Bővebben a Kórházmissziós Szakosztálynál 48. old.)

1927

Püspökatyánk ápr. 2. váratlanul bekövetkezett halálával mélységes gyászba döntí leányait, ahogy a Szociális Missziótársulat nővéreit nevezte és valóban atyaként szerette.

A székesfehérvári kripta, Püspökatyánk ideiglenes nyugvóhelye, hova minden évben Áldozócsütörtökön a Budapesti Szervezet kegyeletes leutazást rendez.

A dunaföldvári Missziósház dr. Szakách Iván ezredorvos kegyes alapítványa. Hősi halála után a házat bátyja, Szakách Ernő nagybirtokos 1927-ben Alapító Főnöknőnek ajánlja fel.

A Missziósház nővérei a settlement-munkán kívül a község szegényházát és népkonyháját is vezetik.

Dunaföldvári szegényház.

1928

Ez évben nyílik nagykanizsai Misszióházunk, hol a nővérek Napközi Otthont Leányklubbot, Szegénygondozást, Állásközvetítőt, Kórház- és Fogházmissziót Patronázs Szakosztályt is vezetnek.

Kenyérosztás.

Uzsonna a Napközi Otthonban.

Klebelsberg gróf kultuszminiszter átengedi a hejcei püspöki nyaralót a Társulat használatára. Az Alapító Főnöknő ideiglenesen ide helyezi a Noviciátust, az ittlakó nővérek a községben népgondozó munkát végeznek és a templomgondozást is átveszik.

A kastély képe.

Mesedélután.

Családlátogatás.

Pécsi Missziós Állomásunk, dr. Kelemen Andor belvárosi plébános meghívására, a plébánia szegényügyét látja el.

Irodájában a pécsi Karitasz Központ 4000 kartotékját kezelik.

A szegények napja.

1929

Ez évben átveszi a Társulat a Győri Állami Selyemfonógyár Bezerédj Pál Munkásnő-otthonát. A nővérek a 200 személyre berendezett otthon vezetésén kívül a leányok nevelésével is foglalkoznak. A következő évtől 3 nővér hivatalosan dolgozik a városi szegénygondozásban is.

A selyemfonógyárban dolgozó leányok.

A győri «Trianon»-telep. Szegénygondozó nővéreink egyik munkaterülete.

A leányok otthon védelmében kelengyéjüket varrják.

Kápolnából jövet.

Tanulás közben.

A debreceni Zita Fiúárvaház ez év tavaszán — dr. Lindenberger János prépost, püspöki helynök meghívására — a Társulat gondozásába kerül. Ezenkívül egy nővér teljesen a külterületi szegénygondozásnak él.

Vidéki Szervezeteink munkájából.

Népkonyha. (Komárom.)

Az elsőáldozók szeretetreggelije. (Zalaszentgrót)

Napközi Otthon. (Dévaványa)

A békéscsabai Szervezet által épített templom a munkásnegyedben.

1932

A Társulat végleges egyházi jóváhagyást nyer.

A munkakörök tovább fejlődnek, velük együtt növekedik a munkatársak száma is.

1933

A Társulat 25 éves fennállásának évében Alapító Főnöknő megnagyobbítja egy kegyes jótevő adományából a Székház kerti Szentlélek-kápolnáját. Ezt a Szentlélek-kápolnát 1933 okt. 7-én benedikálja Serédi Jusztinián dr. hercegprímás Őeminenciája.

Ezzel a Társulat életében oly fontos és örvendetes eseménnyel kapcsolatban hozzuk az első, Elnök-utcai kápolnánk fényképét is.

Az első kápolna oltára (1908).

1933.

A Szentlélek-kápolna benedikálása. Hercegprímás Őeminenciája.

Ünnepi Közgyűlés. A középen Kormányzó Őfőméltósága.

Te Deum után... Rotta Angelo nuntius Őnagyméltósága.

Kültagavatás. Nm. Hász István tábori püspök.

Két részlet a Szentlélek-kápolna szentélyéből:

a) Jó Tanács Anyja kép.

b) Szent Benedek szobra.

A Székház kapuja.

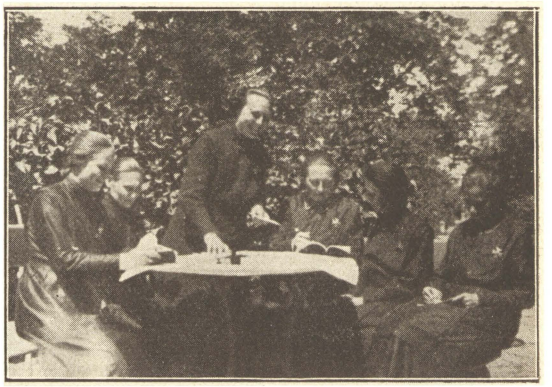

Megbeszélés otthon.

A Központi Székház.

Az Alapító Főnöknő, a nővérek és a noviciátus otthona; az Országos és a Budapesti Szervezet Központja.

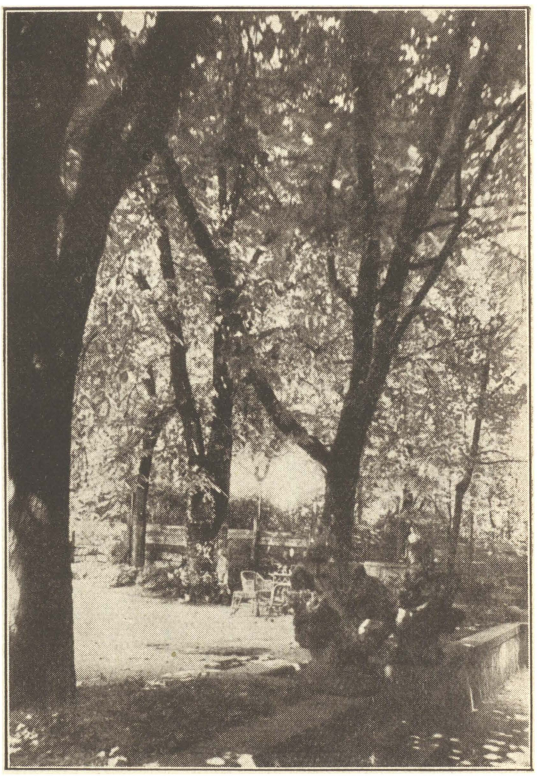

Kerti részlet.

ORSZÁGOS SZERVEZET.

A Szociális Missziótársulat Országos Szervezete magában foglalja az összes budapesti és vidéki Szervezeteket és a szociális-karitatív munka minden külső tevékenységét.

Célja a tagok lelki és szociális képzésével, a munkakörök megszervezésével a társadalmat közelebb vinni Isten országához.

Munkájában két elv vezeti: első a prevenció, a lelki nevelés úgy egyéni, mint tömegfoglalkozás által. A második: az idők-követelte társadalmi segítés.

Magja az 1911-ben megalakult Szeretetszövetség, a világi munkatársak első megszervezése. Később ez katholikus nőmozgalommá szélesedik ki. Ma, negyed század után, világosan látjuk az isteni Gondviselés tervét, mely az Országos Szervezet elindulásával tudatos katholikus tábort nevelt fel és állított akcióba a demokrata feminizmussal szemben.

Országos nőmozgalmunk az Alapító Főnöknő szervező útjaival kezdődik, szervező nővéreink vidéki előadásaival folytatódik. Ezek nyomán egymásután fejlődnek ki helyi szervezeteink és ezek egyöntetű irányításával: Országos Központja. Ecélból indul meg a «Keresztény Nő» című lapja is. Munkatársai képzésére Szociális Iskolát nyit. Elnöknői-Útmutatót szerkeszt. Szakosztályok részére különböző munkafüzetek- és gyermekvédelmi vezérkönyvről gondoskodik. Az Országos Szervezet évek óta tagja a Nemzetközi Katholikus Nőszövetségnek és külföldi kapcsolatokkal is törekszik a munka intenzív kiépítésére.

Az Országos Szervezet fejlődési grafikonja:

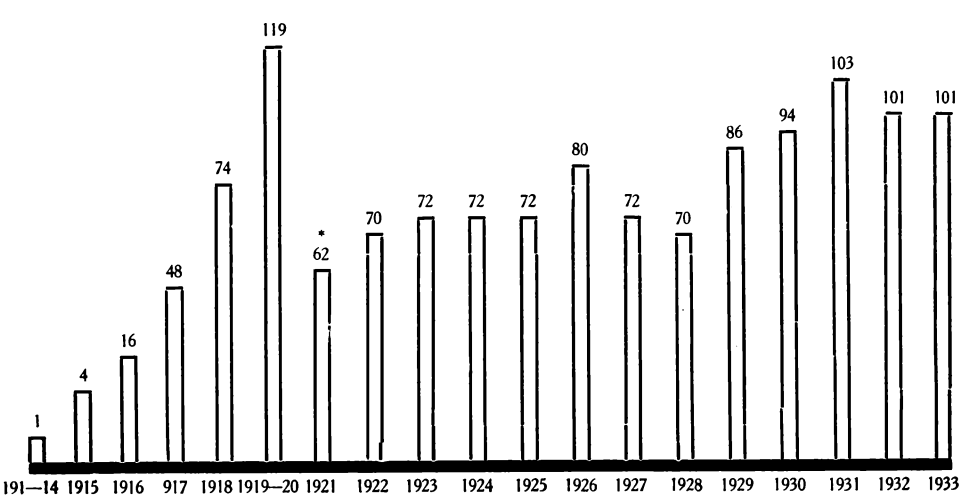

* 1919—20-ban megszállott területen maradt 57 Szervezetünk.

Az Országos Szervezet karitász-munkája párhuzamosan halad a nőmozgalommal. Kezdetben anyagi segélyezéssel nem foglalkozott, hiszen a ma fenyegető munkanélküliség veszélye nem volt meg ennyire, hanem családgondozás által igyekezett a családi élet rendjének helyreállítására és fenntartására.

A Központ országos szervező munkájának a háború kitörése új irányt ad. A hadbavonultak családjainak munkáltatása, segélyezése, hadivarrodák felállítása, napközi-otthonok, hadiárva-szakosztály létesítése, nagyarányú erdélyi segítőakció, majd a dunántúli gyüjtés, a Huszár-akció és 1922-től a Horthy Miklósné kormányzóné nyomorenyhítő akciója foglalja le munkájának nagy részét.

A forradalom után a Központ figyelme ismét a falu felé irányul. Egymásután rendezi vidéki kurzusait a falu problémáival foglalkozó szervezetek, leányklubok és leányegyesületek vezetői számára. Megalakulnak a nép lelki, kulturális és szociális nevelésére szolgáló Asszonyszövetségek, Leányegyesületek, Napközi-Otthonok, Népgondozó- és Tanyamissziós szakosztályok.

A fővárosi szervezkedés a maga 10 kerületével 1924-ben a Budapesti Szervezetek Központját állította fel.

A háború és forradalmakat követő gazdasági válság megszaporította a szegényügyet, úgyannyira, hogy a kórházi szegények szociális gondozására a Központ 1926-ban új: Kórházmissziós Szakosztályt létesít.

1933-ban 101 szervezetében 336 szakosztálya működik 12.450 taggal.

A 25 év statisztikájából:

Lelkigyakorlat	645	
Konferenciák	12.465	
Szociális Iskola	22	évfolyam
Szociális Kurzus	249	
Szociális és ismeretterjesztő előadás	43.177	

Foglalkozott:

221.318 gyermekkel preventív gyermekcsoportokban és egyénileg,
49.526 « patronázs és átmeneti leányotthonban.

Intézményeiben és szervezeteiben pénzben és természetben circa 16,508.953 P-t fordított szociális-karitatív célokra.

Az Országos Szervezet központi irodája.

A BUDAPESTI SZERVEZETEK KÖZPONTJA.

A budapesti munka is az Alapító Főnöknő közvetlen irányítása mellett 1908-ban kezdődik. 1923-ban az egyre fejlődő országos missziós munka szükségessé teszi a budapesti szervezetek külön központjának megalakítását, mely a kerületi szervezeteket fogja össze.

A Missziótársulat szellemének megfelelően elsősorban arra törekszik, hogy tagjaiban a lelkiélet színvonalát minél jobban emelje. Ezt szolgálják a minden hónap 20-án megtartott konferenciák, évi lelkigyakorlatok, az első pénteki ájtatosságok és az áldozócsütörtöki kegyeletes leutazás Székesfehérvárra stb. Az előbbieket évek hosszú során felejthetetlen Püspökatyánk tartotta.

A tíz kerület elnöknői és választmányi tagjai jórészt kültagok. Szociális képzettségüket évenként vagy a Szociális Iskolában vagy szakkurzusokon nyerik.

A kerületi szervezetek programmja más és más: néhol az egyházközség szociális szakosztályát alkotják, máshol a hatóság munkáját támogatják. Hol gyári munkásnőkkel, munkásleányokkal és gyermekekkel, hol hajléktalanokkal, szegénygondozással, patronázs- és kórházmisszióval foglalkoznak.

Centrumába tartozik a főváros területén vállalt ifjúsági és gyermekvédelem. Klubjaiban intelligens leányokat tömörít, akik szakképzés után munkásleányegyesületek és gyermekcsoportok vezetését végzik.

A missziós gyermekvédelem 1933-ban patronázs, gyermekcsoportok, nyaraltatás, üdültetés és egyéni «kistestvérmozgalomból» áll.

A Budapesti Szervezet a vörös Gyermekbarátmozgalom ellensúlyozására gyermekcsoportokat vezet, amelyekben a gyermekek foglalkoztatásán kívül nyaralás- és üdültetésről gondoskodik. Gyermeküdültetési létszáma évről-évre növekedik. A Katholikus Egyházközségek Központi Tanácsa és a Belügyminisztérium anyagi támogatásával 1933 nyarán Budapesten már 51.000 az üdültetésen résztvevő gyermekek száma. Csoportvezetőiket szintén kurzuson képezi és részükre elméleti, de főként gyakorlati anyagot nyujt az 1933-ban kiadott «Vezérkönyv».

A Budapesti Szervezet központi irodája.

AZ ORSZÁGOS PATRONÁZS SZAKOSZTÁLY.

Ez a Társulat első és legrégibb szakosztálya.

Az Alapító Főnöknő már 1906-ban megkezdte a X. kerületi Gyüjtőfogházban a rendszeres fogházmissziót. 1907-ben az Országos Patronázskongresszus után derék munkatársaival megalakítja az Országos Katholikus Patronázs Egyesületet, mely később beolvad a Szociális Missziótársulatba. Nemsokára a többi fogházakban és 1911-ben a Toloncházban is folyik a misszió, majd az Árvaszéknél, Gyermekbíróságnál és a Gyermekrendőrségen is. A háború és kommun után az újonnan épített Pestvidéki Fogházban az Igazságügyminisztérium a nővérek részére bentlakást engedélyez. A fogházmisszió missziós-irodát, majd kápolnát rendez be.

A Patronázs Szakosztály fő elvei:

I. A prevenció, mely a bűnözés megelőzését szolgálja. Ezért erkölcsi romlás veszélyének kitett *gyermekekkel*, fiatal leányokkal foglalkozik.

II. Javító munka, a fogházmisszóiban letartóztatottakkal foglalkozik.

Eszközei ezek szerint:

1. Preventivek: ifjúsági és gyermekvédelmi munkájában ellenőrzi és végzi a gyermekek nevelését, segíti ebben a szülőket.

A fiatalkorúak bírósági tárgyalásain résztvesz, végzi a megfigyelésre utalt gyermekek, fiatalkorúak látogatását, esetleg elhelyezését.

2. Javító eszközök, melyeket már a fogházra ítélt egyénekkel szemben foganatosít, ezek: cellalátogatások és liturgia (szentmisék, szentbeszédek, lelkigyakorlatok) vallásos ünnepélyek és etikai előadások.

A lelki megújhodást a fogházmisszióban közvetve szolgálják: analfabéta és ismeretterjesztő tanfolyamok és előadások; ünnepek alkalmával vetítettképes előadás, ének, zene, színjáték és közel 3000 kötetes könyvtár.

Továbbá a munkára tanítás és szoktatás a fogházi foglalkoztató műhelyekben (varroda, könyvkötő, rózsafüzérkészítő, papir- és egyéb alkalmi munkák). A munkáért kapott összeget ki-ki élelme javítására vagy szabadulási idejére szánhatja.

A fogházmisszió gondja kiterjed a fogházőrök lelki szükségleteire is.

25 éves statisztikájából:

Környezettanulmány, családlátogatás, kijárás	36.605
Cellalátogatás	91.196
Fiatalkorúak bírósági tárgyalásain való részvétel	12.923
Állásszerzés, elhelyezés	6.318
Segélyezés a Pestvidéki Fogházban 1922-től 1933-ig	29.841 P.

A KÖZPONTI NÉPGONDOZÓ SZAKOSZTÁLY.

Működése a Nővédelmi Hivatalban 1911-ben megalakult Szegényügyi Bizottság munkájával kezdődik. Később mint Szegénygondozó Egyesület állandóan támogatja a szegényeket. Programmja: környezettanulmány, állásközvetítés, ügyek intézése.

Mint Népgondozó Szakosztály 1920-ban a Krisztina-körút 167. szám bérelt lakásba költözik és 1922-ben a városmajori házban megkezdi a Népgondozó Szakosztály igazi hivatását — a settlement munkát.

Ez magában foglalja az ember lelki és testi segítésének minden ágát: családgondozást, látogatást, nővédelmet, egyházközségi munkát (Gemeindeschwester), állásközvetítést, szegénygondozást, környezettanulmányt, kórházi, árvaszéki és egyéb ügyek elintézését, vadházasságok rendezését, ifjúsági és gyermekvédelmi munkát, patronázst, napközi-otthont, népkonyhát, lelkigyakorlatok, lelkiórák, vallásos ünnepélyek rendezését és mindenekfelett a kereszt súlya alatt görnyedező lelkek talpraállítását, az ő lelki gondozásuk útján, különböző tanfolyamok, ismeretterjesztő előadások, gyűlések, ünnepélyek, népművelő órák rendezését s a hajléktalanok menhelyi misszióját.

A később létesített vidéki settlementek vagy Missziósházak a fentieken kívül az anya- és csecsemővédelmet, beteggondozást, tanyamissziót, hitoktatást is végzik.

Emelni egy bizonyos környék életnívóját és ezért azok között lakni, velük élni, tanítani, nevelni, gondozni őket ez a settlement munka lényege.

Vidéki Szervezeteink ily irányú szakosztályai foglalkoznak a népgondozás több-kevesebb ágával, mégis mindegyiknek vágya, hogy egy ilyen Missziósháza legyen, ahol állandó szociális munkások dolgozhassanak — megismerve a szegényeket, kik segítségüket igénybe veszik, az intelligenciát —, kiknek érdeklődését a szociális munka iránt felkeltik és szellemi vagy anyagi támogatásukat a szegények részére megnyerik.

Van:

103 népgondozó állomásunk,

6 Missziós házunk, (settlement),

22 Népkonyhánk és Napközi Otthonunk.

A KÓRHÁZMISSZIÓS SZAKOSZTÁLY.

Munkája háborús időkben kezdődik. A Társulat által vezetett három katonai kórházban a nővérek nemcsak ápolást végeznek, hanem a betegek szociális gondozását is. 1926 óta mint szakosztály működik a főváros 4 és a vidék 12 kórházában.

A karitászban a legszebb, de egyúttal a legtöbb hozzáértést igénylő feladat: a kórházi szociális munka. Miért? Mert itt van szükség a legerősebben ható eszközökre: a gyöngéd szeretetre és tapintatos körültekintésre. Ide kell az a finom lelkikészség, mely eltávolít minden zavaró körülményt, hogy Krisztus békéjét közvetíthesse betegnek s környezetnek egyaránt.

Munkatere megoszlik a beteg és a külvilág között.

Intézi a beteg kórházonkívüli ügyeit, eljár hivatalokban, gondoskodik a magára hagyatott családról stb.

Ápolja a betegek lelkét, kedélyét; könnyebb betegeket foglalkoztat is.

A betegek anyagi szükségleteiről gondoskodik, a kórházból kikerülőket felkarolja.

Mindezen eszközök közvetve megszerzik a beteg lelki békéjét és siettetik a gyógyulási folyamatot. Igy hamarább kapja vissza a család kenyérkeresőjét, szülejét, s a kórház a várt férőhelyet.

A munka technikája kórházak szerint alakul. Kisebb helyeken osztályról osztályra járva keressük fel a betegeket, nagyobb kórházakban levélszekrényekben elhelyezett üzenetek útján vagy külön irodákban vesszük fel ügyeiket elintézésre.

A munka jellege is kórházak szerint változik. Például Budapesten az Új Szent János kórház tüdőbeteg osztályán sok száz beteg anyagi támogatása nagy gond. Az idegosztályon: foglalkoztatni kell a beteget gondolatai lekötésére. A Kun-utcai rendőrségi kórház betegeinek erkölcsi megmentése a nagy misszió. A rókusi öngyilkososztályon a betegek erős lelki kezelésre vagy gyors anyagi támogatásra szorulnak. stb.

Az 1926—1933. évi statisztikából:

Beteglátogatás	53.308 eset
Segélyezés	44.251 P
Előadások száma ...	451
Kiosztott folyóirat és könyv	15.588 drb.

A KÖZPONTI TANULMÁNYI SZAKOSZTÁLY.

A katholikus nőmozgalomnak is mindenekelőtt «egyéniségek» kellenek, nők, kikből gazdagon árad az ész és szív harmóniája. Egyéniségeket pedig csak rendszeres lelki és szellemi képzés és vezetés mellett nevelhetünk; a Tanulmányi Szakosztály ezt a célt támogatja.

A Társulat kezdettől fogva nagy súlyt helyez tagjainak kiképzésére. Az Alapító Főnöknő számtalan irányító tanítást és előadást tart, szociális meetingeket, majd egyes szakosztályok kiépítésével szakkurzusokat és 1911-ben közéleti tekintélyek közreműködésével Szociális Iskolát létesít.

A Szociális Iskola tananyaga a gyakorlati életben felmerülő szociális munkát szolgálja, tanmenetét ennek megfelelően egészen az alapoknál kezdi és az elvont elmélettől a gyakorlati részig végig halad minden ismeretfokon.

Tananyagának főbb csoportjai:

a) Hit- és erkölcstan, morálpedagógia, pszichológia és neveléstani alapismeretek;

b) szociológia, nemzetgazdaságtan, nemzetközi jog, általános jogi, büntetőjogi ismeretek (gyakorlati vonatkozásban a fogházmissziós, patronázs és nővédelmi egészségtani munkákkal);

c) az egyesületi élet etikája. Technikai készség elsajátítása, a szociális karitatív munka minden ágában.

A Szociális Iskola hallgatója rendszerint hivatást kap, azaz kedvet és képességet érez egyik vagy másik munkakörhöz s ennek megfelelően az iskola elvégzése után az illető Szakosztály keretében hónapokig gyakorlatozik.

A Tanulmányi Szakosztály működéséhez tartoznak a külföldi tanulmányutak is, intézmények látogatása, külföldi alakulatok szociális kapcsolatai. Mindezek révén igyekszik a nővédelem és szociális élet minden vonalába újításokat, életrevaló eszméket beállítani.

A Tanulmányi Szakosztály az angol közmondás szellemében működik: «A tudomány büszke, hogy olyan sokat tud — a bölcseség alázatos, mert még nem tud eleget».

A tagok képzését szolgálta:
a Szociális Iskola 22 évfolyama,
249 szociális kurzus,
43.177 szociális és ismeretterjesztő előadás,
a «Keresztény Nő», az «Élet és Öröm» című hivatalos lapok,
könyvtárak, bel- és külföldi folyóiratok, bibliografia.

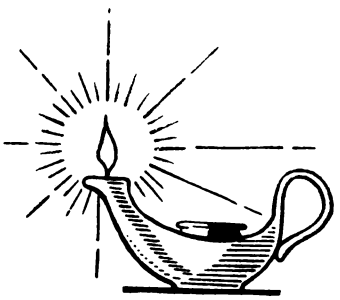

AZ ASSZONYSZÖVETSÉG.

Célja a nép asszonyainak lelki családdá tömörítése s megszervezésükkel a *családi élet erkölcsi, kulturális és gazdasági megerősítése.*

Hiszen a sok szociális probléma közül legégetőbb a család életét lényegében veszélyeztető bajok orvoslása.

Az Asszonyszövetség lelkitéren megszilárdítja a tagokban az erkölcsi alapot, mely legszükségesebb ahhoz, hogy valaki helyes, gyakorlati hitéletet élhessen:

a gyermeknevelésre vonatkozó valláserkölcsi elveket;

vigyáz az ősi hagyományokra: erkölcsben, ruhában, háziiparban, népszokásban;

a család életében előforduló betegségeknél, baleseteknél, járványoknál, a gyermekápolásnál a szükséges gyakorlati tennivalók ismeretét közli;

a háztartás vezetésében okos beosztás, igénytelenség, takarékosság, takarékos és ízletes főzésre, kertészeti és egyéb gazdasági teendőkben ad gyakorlati tanácsokat;

azonkívül rendez szabó-varró, gazdasági és háziipari tanfolyamokat oly tanítási anyaggal, melynek gyakorlati haszna van.

A városi Asszonyszövetségek munkásnő tagjaik részére kultúrtanfolyamokat rendeznek erkölcsi és ismeretterjesztő előadásokkal.

A szociális érzést karitatív munkáiban a szegénygondozás, beteglátogatás, gyermekvédelem terén fejleszti.

A tagokat utcák szerint osztja be, mindenki a saját utcája vagy utcarésze fölött mint utcabiztos őrködik, hogy ott ne legyen elhagyatott szegény vagy beteg, didergő öreg, éhező gyermek.

Ahol tud, rögtön segít a maga erejéből; ha az eset erejét vagy tudását felülmulja, jelenti azt az Asszonyszövetség vezetőjének, olyan helyen pedig, ahol már Misszióház van, a nővéreknek.

Ma 28 Asszonyszövetség működik.

Asszonyszövetség.

AZ ORSZÁGOS MISSZIÓS IFJÚSÁGI MOZGALOM.

nagy Szent Gertrud égi pártfogása alatt.

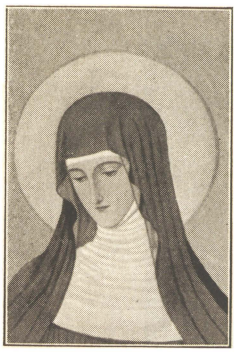

Az ifjúság szomjúsággal kér: szeretetet, örömet, kenyeret! Segítő kezet, mert egyedül — gyenge és erőtlen.

Milyen feladatok várnak ma a leányifjúságra? Kiharcolni az egyéni harmoniát, szolgálni a család boldogulását, segíteni a lelki egységet nélkülöző társadalmat. Ez a hármas feladat szülte a célt:

Egyesítsük leányklubbok és leányegyesületek keretében a katholikus társadalom leányait, teremtsünk otthonokat, ahol a lelkiség mélyítésével, a közös munka és szórakozás örömével készülnek általános emberi, különösen pedig női hivatásukra és szociális missziós munkára.

A munka már 1911-ben indul; a háború, a kommunizmus nehezíti fejlődését. Az ifjúsági Központ 1925-ben alakul meg az egyöntetű fejlődés biztosítására. Ecélból kiadta a Munkafüzeteket, a Vezetők Könyvét, az új Ügyrendet, szerkeszti az «Élet és Öröm» című lapját, 1926 óta mozgalmunk aktív munkás tagja a Katholikus Női Liga Nemzetközi Ifjúsági Szakosztályának. Nyarankint folynak az üdülések, külföldi tanulmányutak, ősszel az egyre szélesebbkörű munkáról beszámoló ifjúsági Kongresszusok. A mozgalom egyre nagyobb lendülettel fejlődik és építi célkitűzése hármas vonalát. Harmonikus, tiszta, csillogószemű ifjúságot akar, ezért a legfontosabb: *a csendes benső lélekmunka.*

Figyeljük a kis közösséget a Klubban vagy egyesületben. Könyv a kezekben: a Szentírás, vagy talán Prohászka vagy Alapítónőnk «Útravalója». Elmélkednek, önmagukba figyelnek, később beszélgetnek, a fogalmak tisztulnak, a lelkekben izmosodik a diadalmas világnézet.

Később *kultúrkérdések:* új könyvek, magyar problémák, zene, művészet, előadások, viták következnek — és egyre világosabban látják a forrongó mát.

A benső lélekmunka, a világos látás új vonalat húz: *missziós munka.* Célja: *szeretethadjárattal krisztusi egységépítés.*

És a missziós leányok elindulnak, nem válogatnak, lehet a munka: tanya-, kórház-, fogházmisszió, karácsonyi akció... van, aki «kistestvért» választ szegény nagy nyomorban élő családokból, van, aki «nagytestvért» a gyárban küzdő munkásleányok közül. A mozgalom testvérmozgalmakat teremt, gerincvonala mellett párhuzamosan fut a «kistestvér-» és «nagytestvérmozgalom».

Az élet vágtat és őröl . . . — és a mi ifjúságunk egyre mélyebbről, egyre tisztábban és diadalmasabban mosolyog.

Missziós ifjúsági csoportok száma: 134, 5380 taggal és 305 kistestvérrel.

Statisztikájából 1928—31-ig:

Valláserkölcsi, szociális és ismeretterjesztő előadások száma	29.536
Missziós munkaórák száma	98.242
Segélyezés	45.275 P

«Amit egynek tesztek a legkisebbek közül, azt Nekem teszitek.»
(Máté 25, 40.)

A fényképek nagyobbrészt Hollenzer László és Rosbaud Konrád műtermében készültek.
Felelős kiadó: Farkas Edith S. M. — Felelős szerkesztő: Elekes Klára S. M.
Stephaneum nyomda r. t. Budapest. — Felelős: ifj. Kohl Ferenc.